

ЗЕМЯТА - ИЗТОЧНИК НА ДОХОДИ

14 ТЕХНОЛОГИИ ЗА ОТГЛЕЖДАНЕ НА ПОДПРАВНИ КУЛТУРИ

14

**ТЕХНОЛОГИИ
ЗА ОТГЛЕЖДАНЕ
НА ПОДПРАВНИ КУЛТУРИ**

Пловдив, 2001 г.

Автор ст. н. с. д-р Иван Димов

© Издател **Фондация С.Е.Г.А.**

ISBN 954-9630-14-5

София, 1000; ул. Г.Раковски 96
тел. 02 / 987 70 82; 981 09 13

Предпечатна подготовка “**МАКРОС**”

E-mail: MAKROS_BG@YAHOO.COM
WWW.MAKROS.BG

Печатница “**МАКРОС**”

ПРЕДГОВОР

Изданието е предназначено за хора, които се занимават с дребно земеделие и не притежават достатъчно опит при отглеждането на селскостопански култури. То представя в подходяща форма информация за отглеждането на 14 подправни култури. Някои от тези култури са добре познати и отглеждани у нас, други не са дотам познати и застъпени в нашето селско стопанство, но използването на техния краен продукт придава специфичен характер на българската кухня. Почвено-климатичните условия в България са подходящи за тяхното отглеждане, което открива нови възможности за земеделците, които обичат новостите.

Поднесената информация е съобразена с водещите издания в тази област, като са включени и практически съвети от натрупания опит по проект "Земята – източник на доходи".

Основната цел на изданието е да бъде полезно за дребните производители в тяхната селскостопанска дейност.

СЪДЪРЖАНИЕ

ПРЕДГОВОР	3
ЧЕРВЕН ПИПЕР ЗА МЕЛЕНЕ	5
МАГДАНОЗ	8
КОПЪР	10
ЧУБРИЦА	12
КИМИОН И КИМ	14
ХРЯН	16
АНАСОН	18
ДЕВЕСИЛ	20
БОСИЛЕК	22
ДЖОДЖЕН	24
РОЗМАРИН	26
МАЙОРАНА	28
ГРАДИНСКИ СМИНДУХ	30
МАЩЕРКА	32
ЛИТЕРАТУРА	34

ЧЕРВЕН ПИПЕР ЗА МЕЛЕНЕ

Сортов състав. Отглеждат се сортовете Гороглед 6, Букетен и Букетен 50.

Предшественик. Добри са зимни житни, зърнено-бобовите, дините, пъпешите и др.

Избор на площи и подготвка на почвата. Най-подходящи са черноземите, кафявите и канелени горски почви, характерни с дълбок хумусен хоризонт, добра влагоемкост и стабилен воден режим. По-неподходящи са алувиално-ливадните наносни почвени типове.

Почвообработката се изразява в дискуване на предшественика, дълбока оран на дълбочина 26-28 до 30 см, ранно пролетно брануване, чизелуване и профилиране на почвената повърхност с набраздяване през 60 см или формиране на висока равна леха с ширина 100-110 см и разстояние между браздите 160 см.

Високата равна леха се прилага основно при безразсадно отглеждане на червения пипер за мелене.

Торене. С дълбоката оран при разсадно отглеждане се внасят 3-4 тона полуугнил оборски тор, 20-25 кг троен суперфосфат и 10-15 кг калиев сулфат на декар. При безразсадно отглеждане не се внася оборски тор.

Борба с плевелите. При разсадно отглеждане с инкорпориране преди разсаждането се внася 0,3-0,4 л на декар Агрифлан. Използва се и Дуал С – 0,2-0,25 л след профилирането на почвената повърхност преди засаждането или след сейтбата на пипера при безразсадно отглеждане.

Борба с болести и неприятели. От гъбните болести е опасна маната по пипера. Борбата се води превентивно с пръскане на растенията с 0,25% Ридомил плюс или Ридомил цинеб, 0,2% Дифолатон, 0,01% Амбис, внесен с поливната вода, поливане с 0,15% Превикур на растенията около зоната на проява на заболяването, избягване заливането на площите при напояване и въвеждане на сейтбообразщение.

Срещу нападение от столбур борбата се води, като задължително най-малко два пъти (10 и 20 юни) посевите се пръскат срещу преносителя на заболяването – цикадката. Посевите при тези срокове се пръскат с

Дурсбан 4 F - 100 мл, 30 мл Вазтак 10 ЕК, 0,1% Би 58 и др. Може да се наложи и трето пръскане към 5-10 юли.

При поява на сечене по разсадите лехите се поливат с Превикур - 0,15%, Ридомил плюс - 0,2% или Ридомил цинеб - 0,25%. Петната се поливат с 3%-ов разтвор от син камък – меден сулфат.

Във влажни години предпазно се пръска и срещу алтернария с 0,2% Дитан 45 M, 0,2% Дифолатан, 0,075% Скор и др.

За предпазване на растенията от вирози борбата се води срещу преносителите на вирусите – листните въшки. Още в разсадна фаза борбата с листните въшки се води с Вазтак 10 ЕК – 50 мл, Децис 2,5 ЕК – 50 мл, Карате 2,5 ЕК – 30 мл, Би 58 – 100 мл и др. С тези препарати се унищожава и трипсът – също приносител на вируси.

Срещу вирусите се обеззаразяват и семената с 3%-ов разтвор от перхидрол за 25 минути с непрекъснато бъркане и последващо измиване с течаща вода също за 20-25 минути.

При безразсадно отглеждане се обръща внимание на борбата срещу теления червей, която се води с Мокап 10 Г, Каунтер 10 Г и др., внесени преди сейтбата в доза 2-3 кг на декар.

При безразсадно отглеждане в случай на заплевеляване на площите преди поникването на посева борбата се води със 175 мл на декар Раундъп или 0,3-0,4 л Тракефон супер или Реглон ВР.

Разсадопроизводство. Разсадът за производство на червен пипер се отглежда в неотопляеми култивационни съоръжения като полиетиленови оранжерии или тунелчета. Сейтбата в оранжерийните се извършва към 5-10 до 20 март, а в тунелчетата – след 25 март до 5-10 април. Разсадът в тунелчетата закъснява с 15 до 20 дни от този, произведен в оранжерийните.

Посевната норма е 8-10 г на квадратен метър семена, като за декар са необходими 160-180 г семена. Семената се засяват на дълбочина 1,5-2 см. Борбата с плевелите по време на разсадопроизводството се води с Дуал С, внесен в доза 0,2 л на декар след сейтбата на семената, и Раундъп – 175 мл на декар 2-3 дни преди поникване на разсада при заплевеляване на лехите.

Във фаза 2-ри-3-ти и 5-ти-6-ти лист разсадите се подхранват с по 15-20 г на квадратен метър амониева селитра, троен суперфосфат и калиев сулфат.

При поява на листни въшки се води борба с Вазтак 10 ЕК – 30 мл, 100 мл Би 58 и др. Останалите грижи са както при другите зеленчукови разсади.

Срокове и схеми на сейтба или разсаждане на полето. Сейтбата на семената при безразсадно отглеждане се извършва от 1 до 10 април с посевна норма 0,45-0,55 кг на декар по схема 80+40+40/4-5 см или 70+45+45/4-6 см. Семената се засяват със сеялка за точна сейтба на дълбочина $3 \pm 0,5$ см. Могат да се засяват набънали или покълнали семена, с което се постига ускоряване на поникването с 4-9 дни.

Разсадният пипер се засажда след 15 до 25 май. Засаждането е на браздова повърхност по схема 60/12-15 см по едно растение или 60/18-20 x 2 растения в гнездо за сорта Букетен.

След засаждането растенията се поливат за прихващане с гравитационно поливане по браздите или с едновременно поливане при разсаждане на висока равна леха с разсадопосадъчна машина.

Грижи през Вегетацията. 4-5 дни след разсаждането растенията се приполиват за вкореняване. Първото окопаване е след прихващане на растенията – обикновено 12-14 дни след разсаждането. С него се внасят и 15-20 кг амониева селитра на декар. Следващите почвообработки са през 14-20 дни.

Второто подхранване се извършва след началото на завръз на първите плодове.

При липса на валежи се налага извършването на 2-3 до 4 поливки за поникване на безразсадния пипер.

Първите две-три вегетационни поливки се подават през 12-14 до 17 дни, а през периода на интензивно нарастване на плодовете през 8-10 дни при отглеждане на тежки свързани почви и през 6-8 дни, когато пиперът е засаден на по-леки алувиални почви.

Редовно се води борба с плевели, болести и неприятели.

Прибиране и добиви. Първата беритба при разсадно отглеждане се извършва след завояване на червените плодове на корен – след 5-10 септември, а следващите – през 15-20 дни. Безразсадният пипер се бере след 20-25 септември до падането на първата слана.

Добивите са 1000-1200 кг или 250-300 кг млян червен пипер от декар.

Записки:

МАГДАНОЗ

Сортове. Познати са две разновидности на магданоза - листен и кореновиден. От листния магданоз най-често отглежданият сорт у нас е Фестивал 68, а от кореновидния - сорт Берлински.

Избор на площи и подготовкa на почвата. Магданозът се развива добре върху площи, на които преди това са отглеждани краставици, домати, пипер и патладжан и които са торени обилно с оборски тор.

Подготовката на почвата започва с основно торене през есента с 30-40 кг на декар суперфосфат и 20-30 кг на декар калиев сулфат. При леки почви се наторява с 2-3 тона на декар много добре разложен оборски тор и след това се оре на дълбочина 28-30 см. През пролетта площта се подравнява много добре, извършва се дискуване и фрезуване преди засяването, като преди последната обработка се внася 15-20 кг на декар амониева селитра. Оформят се лехи с ширина 100 см, на разстояние 60 см една от друга. Върху лехите се оформят от 4 до 6 реда в зависимост от сорта. Могат да се отглеждат и браздово, на разстояние 60 см, или на тиро̀ве, широки 30-40 см. При късно производство, след зелен грах, ранни карто̀фи, ранно зеле и др., площта се дискува и оре на дълбочина 25-28 см. След това се фрезува и веднага се оформя лехобраздова повърхност с ниска равна леха или ниска леха, ограничена само с тиро̀ве.

Сеитба. Използват се първокласни семена. Сее се рано напролет - от 20 февруари до 10 март, или предзимно - до 10 декември. За кореновидния магданоз е необходимо 0,5-0,6 кг семе на декар, което се засява на 4 редови ленти в схема 70+30+30+30, а при листния магданоз се използва 0,8 кг семе на декар, което се сее в 6 редови ленти по схема 60+20+20+20+20+20. На малки площи сеитбата се извършва ръчно, разпръснато, като за това е необходимо 0,8-1 кг семе на декар, което се засява на дълбочина 2-2,5 см.

Грижи през Вегетацията и борба с плевелите. Важно за доброто развитие на магданоза е преди поникването да се разрушава почвената кора чрез валиране с лек валяк или оросяване. Борбата с плевелите се води по химичен начин - с хербициди и с 3-4 междуредови обработки. Хербицидът Афалон се пръска в доза 0,12-0,15 кг на декар около 7 дни преди поникването. Афалон при същата дозировка се използва и във фаза 3-ти-

4-ти лист. При късно заплевеляване (фаза 3-ти–5-ти лист) се използва хербицидът Зенкор в дозировка - 50 гр на декар.

25-30 дни след поникването кореновидният магданоз се прорежда през 8-10 см (ако не е засят със сеялка за точна сейтба). Подхранва се след всяко подрязване с 10-15 кг на декар амониева селитра. Основна грижа е поливането - то се извършва през 8-10 дни. Много добри резултати дава шербетирането като подхранване.

Прибиране и добив. Листният магданоз се подрязва на 2-3 см над вегетационния връх. Първият отрез се извършва около 15-20 май. Всяка следваща беритба е през 20-25 дни (при добри грижи!), като през целия сезон се правят 8-10 беритби. Отрязаните листа се връзват на връзки, като от декар се получават 25 000-30 000 връзки.

Кореновидният магданоз се прибира чрез подрязване. Добивите са 1,5-2 тона кореноплоди и 300-400 кг листа на декар.

Записки:

КОПЪР

Сортов състав. В практиката се използва сортът Местен, а по-дребните производители използват местни форми, показвали добри резултати за района. За предпочтение е да се използват семена с доказани посевни качества.

Предшественик. В зависимост от срока на сейтба копърът се отглежда след житни, зърнено-бобови култури, ранни картофи и др.

Избор на площи и подготвка на почвата. Културата не е много възискателна към почвения тип, но за предпочтение са по-свързаните и влагоемни почви. Отглежда се на площи със сигурен водоизточник. Обработката на почвата включва операциите оран на дълбочина 22-25 см през есента, профилиране на почвената повърхност – висока равна леха или формиране на ниски лехи (фитарии) при късна сейтба, фино оформяне на високите лехи, фрезуване на почвата или предсейтбено култивиране.

Торене. Оборският тор обикновено се дава на предшественика. С дълбоката оран се заорават по 15-20 кг двоен или 8-10 кг на декар троен суперфосфат и 8-10 кг калиев сулфат. На много бедни почви предсейтбено се внасят по 5-8 кг амониева селитра на декар.

Борба с плевелите. При появя на плевели в посева борбата се води с ръчно плевене и с механично окопаване. Когато се отглежда за целорастенийно прибиране във фаза цъфтеж – начало на зреене на семената по главния сенник, може да се използва хербицидът Прометрин, внесен в доza 0,2 кг на декар след сейтбата или 150-200 г Афалон. Може да се използва и смес от 300-400 мл Дуал и 150-200 мл Афалон.

Борба с болести и неприятели. Най-често поради късния период на отглеждане на културата не се налага използване на средства за борба срещу болести и неприятели.

Срокове и схема на сейтба. Сейтбата на копъра се извършва на етапи, като се започне от февруари-март при първа възможност да се влезе в площа и продължи до юли включително. Семената на малки площи се засяват разпръснато или редово през 20-25 см. На големи площи копърът се засява ленточно на висока равна леха по схема 70+20+20+20+20 см с посевна норма 0,7-0,8 кг семена за декар. Семената се засяват на

дълбочина 1,5-2 см. При летните посеви след сеитбата фитариите се мулчират с добре угнил пресят оборски тор. При използване на семена с понижена кълняемост посевната норма може да достигне до 1,5-2 кг семена за декар.

Грижи през Вегетацията. При късните пролетни и летните посеви лехите след сеитбата се поливат редовно с оросяване за нормално поникване на посевите. През юни-юли за избягване потискащото влияние на високите температури върху поникването добре е лехите да се мулчират с хартия.

Другите грижи са плевене, окопаване на посева след поникване на растенията и поливане.

Прибиране и добив. Копърът, предназначен за пазара като зелена продукция, е готов за прибиране, когато растенията достигнат височина 25-40 см. При първото изрязване листата се изрязват над вегетационния връх и се навързват на връзки. Вторият подраст се получава след 25-35 дни. При лятното производство растенията са готови за прибиране на 25-30-тия ден от поникването. Лятното реколтиране на копъра обикновено става с изскубване на растенията и навързване на връзки по 15-20 растения.

Копърът, отглеждан за нуждите на консервната промишленост, се прибира целорастенийно с изрязване на растенията на 10-15 см от почвената повърхност във фаза масов цъфтеж – начало на узряване на семената по главния сенник. Изрязаните растения се навързват по спончета и сушат на сянка.

Добиват се по 8-10 хилади връзки свежи листа или 500-600 до 1000 кг сухи растения от декар.

Записки:

ЧУБРИЦА

Сортове. Практически селекционна работа с чубрицата не е провеждана и в производството се използват местни форми. На пазара се намират семена от сорта Местна чубрица.

Предшественик. Отглежда се като уплътняваща култура по поливните вади на другите зеленчукови култури или като самостоятелна култура след рано прибрани зеленчуци – спанак, лук и чесън за зелено, марули, репички и др.

Избор на площи и подготовкa на почвата. Чубрицата не е много взискателна към почвения тип, но за предпочитане са плодородните и отцедливи почви. Тя не понася засенчване и за предпочитане са терените с южно или югоизточно изложение.

Подготовката на почвата се изразява в плитка оран на 18-20 см след прибиране на предшественика в края на април и месец май, брануване на оранта и профилиране на площа – направа на фитарии или тироове чрез набраздяване през 55-60 см и изграждане на поливната мрежа.

Торене. Чубрицата използва фосфора и калия, внесени на предшественика, и поради тази причина с подготовката на почвата се внасят само 8-10 кг на декар амониева селитра.

Борба с болести, неприятели и плевели. При тази култура производството е екологично чисто и не се налага използване на пестициди. Борбата с плевелите се води с 2-3 ръчни окопавания.

Разсадопроизводство. Чубрицата се отглежда с предварително произведен разсад в неотопляеми култивационни съоръжения или на открито. На квадратен метър се засяват по 1,5-2 г семена, премесени с пясък. За декар производствена площ се засяват 15-20 квадратни метра разсадна площ с 30-40 г семена. Засятите семена се покриват с тънък слой – 1-1,5 см торопочвена смес. Засятите лехи се поливат с 8-10 л на квадратен метър вода и покриват с полиетиленово фолио. До поникването на семената лехите се поливат 3-5 пъти с по 4-6 л вода. Разсадът е готов за разсаждане, когато растенията са с височина 8-10 см – 25-30 дни след поникването.

Срокове и схема на засаждане. Чубрицата се засажда след 10-15 май до началото на юни. При отглеждане на лехи се засажда ленточно по

схемата 60-70+30+30+30/20-25 см, при тироре се засажда от двете страни на тира на 30/25 см. За декар са необходими 8-10 хиляди растения. След засаждането растенията се поливат за прихващане с 15-20 кубични метра вода за декар.

Грижи през Вегетацията. На 4-6-тия ден след разсаддането при необходимост се подсаждат пропадналите растения и посевът се полива за вкореняване на растенията. След прихващане на растенията в зависимост от почвения тип следващите поливки се правят през 6-8 до 10-12 дни.

Първото окопаване е, когато растенията се прихванат и възстановят растежа си. С него могат да се внесат и 8-10 кг амониева селитра на декар. Обикновено се извършват 2-3 ръчни окопавания за аериране на почвата и унищожаване на поникналите плевели.

Прибиране и добив. У нас чубрицата се прибира с изрязване на целите растения на 2-3 см от почвената повърхност във фаза масов цъфтеж. Отрязаните растения се привързват по 2-3 в снопче и се изсушават на сянка или предлагат на пазара в свежо състояние.

Добивът е 8-10 хиляди туфи или 250-300 кг суха маса оронени листа и съцветия от декар.

Записки:

КИМИОН И КИМ

Кимионът е едногодишно растение и в специализираната литература е известен под наименованието Римски или Италиански кимион. Специфичният аромат на плодчетата (семената) се дължи на съдържанието на етеричното масло кулминал – куминов алдехид.

Кимът е двугодишно растение – през първата година формира розетка, а през втората година дава цветносни стъбла и образува плодове. В плодчетата се съдържа етеричното масло карвон. Използва се основно в тестените изделия и някои видове консерви. В литературата се среща под наименованието кимион обикновен. У нас почти не се отглежда. Среща се като диворастящо растение в Рило-Родопския масив, Битуша и други планински райони на страната. Тези естествени находища са източник на плодчетата, необходими за нуждите на фармацевтичната и хранителната промишленост в страната.

Сортов състав. В страната се отглеждат две форми кимион. От нискостъбления кимион с височина на растенията 20-30 см е застъпен сортът Местен български кимион. От високостъблена форма – 40-50 см височина на стъблото, някои производители използват местни сортове, известни под наименованието Европейски, Турски кимион или още под името Тополка.

Предшественик. Отглежда се след всички култури, които оставят почвата чиста от плевели – житни, бобови, бостанни култури, спанак и др.

Избор на площи и подгответка на почвата. Най-добри са дълбоките структурни, аерирани и лесно отцепдливи алувиални почви. Площите трябва да са на проветриви и защитени от силните ветрове места.

Почвообработката се изразява в оран на дълбочина 22-25 см през септември-октомври и дискуване или култивиране за раздробяване на бучите и за заравняване на почвената повърхност през есента при подходяща влажност на почвата. През януари-февруари се прави по възможност предсейтено брануване или плитко култивиране на почвата и се присъпва към сейтба.

Торене. С дълбоката оран се заорават 12-15 кг на декар троен суперфосфат, 8-10 кг калиев сулфат и 5-8 кг амониева селитра. През вегетацията кимионът се подхранва еднократно с 5-8 кг амониева селитра на декар.

Борба с плевелите. При отглеждане на по-големи площи след сеит-бата с 50-60 л вода се внася 200-250 г Прометрин. На малки площи борбата се води механично – с ръчните или механизирани обработки на посева.

Борба с болести. Реколтирането на посевите от кимион зависи от опазването на растенията от бактериалния пригор през май-юни. Борбата се води с 0,4% Купроцин, 0,25% Ридомил плюс 48 НП, 0,4% Купрозан и др.

Срокове и схеми на сеитба. Кимионът се засява много рано при възможност още през януари или февруари без опасност за посевните качества на семената при последващо леко замръзване на почвата. Сеитбата се извършва ръчно или със сеялки за сеитба на дребни семена на дълбочина 2-3 см на редове през 45-50 см с посевна норма 0,8-1,0 кг семена на декар. При ръчна сеитба семената се смесват със сух пясък в съотношение до 1:6. След сеитбата почвата обикновено се валира с дървен ваяк.

Грижи през Вегетацията. Посевите се окопават 2-3 пъти ръчно или механизирано с култиватор. При гъсто поникнали посеви във фаза 3-5. лист растенията се прореждат през 10-12 см. С второто окопаване химо-нът се подхранва с 6-8 кг амониева селитра на декар. Профилактично се води борба срещу появата на болести.

Прибиране и добиви. Растенията са готови за прибиране при за-
жълтяване на 70-80% от централните сенници. Растенията се прибират
сутрин рано в сухо време чрез изскубване. Изскубаните растения се изсу-
шават допълнително и очукват върху платно. Добитите семена се почистват
грубо от едрите стъблени остатъци и обработват с веялка.

Добавите вариарат от 50-70 до 100 кг от декар.

Записки:

ХРЯН

Хрянът е многогодишно растение от сем. Кръстоцветни (зелеви). Продуктивната използваема част са едните месести с цилиндрична форма коренища, които се развиват на голяма дълбочина в почвата. Коренищата са с жъltеникаво оцветена кора и бяло сочно мясо със силно оствър, лют вкус, наподобяващ този на горчицата.

Сортов състав. В страната се отглеждат местни форми хрян. От чуждата селекция известни са сортовете Bohemian Kren и Maliner Kren (Kren е немското название на хряна).

Предшественик. Най-добър предшественик са новоразораните целини. Добри предшественици са торените с оборски тор зеленчукови култури – ранни домати, зелен пипер, дини, пъпеши и др.

Избор на площи и подготвка на почвата. Отглежда се на дълбоки, рохки, богати на органично вещества, с дълбоко разположени подпочвени води почви. На плитки, каменисти или тежки почви добивите са ниски, а получените коренища са деформирани и с лошо качество. Най-добри са песъчливо-глинестите почви с дълбок хумусен хоризонт – над 35-40 см.

През есента площта се изорава възможно най-дълбоко – 28-33 см. Рано напролет се извършва култивиране с чизел култиватор на дълбочина 15-18 см и набраздяване през 60-70 см.

Торене. С дълбоката оран се заорават 5-6 т угнил или 8-10 т полуугнил оборски тор, 25-30 кг двоен суперфосфат и 10-15 кг на декар калиев сулфат. С ранното пролетно култивиране се размесват с почвата 25-30 кг амониева селитра на декар.

Борба с болести, неприятели и плевели. При отглеждането на хряна проблем представляват плевелите. Борбата се води с механични средства. У нас няма одобрени хербициди за тази култура.

Изисквания към посадъчния материал и подготвка за засаждане. Основно хрянът се размножава вегетативно с използване на резници – нестандартните за пазара коренища с диаметър 10-15 до 20 мм. Тези коренища се нарязват на резници с дължина 10-15 до 20 см. От горната страна резниците се отрязват хоризонтално, а от долната – косо. Така подгответните резници се навързват на връзки и съхраняват през зимата в пясък и хладни помещения.

Преди разсаждане без върхните и долните 2-3 пъпки на резника със зебло се проприват останалите по резника вегетативни пъпки. Резниците с петна от загнили участъци не се използват.

При използване на резници с диаметър 18-20 mm с дължина 15-20 см посевът се реколтира още през първата година, а при засаждане на резници с диаметър 10-15 mm през есента – на втората година от засаждането.

Срок и схема на засаждане. Хрянът се засажда рано напролет при първа възможност за подготовка на почвата през февруари-март. Подгответените резници се засаждат под наклон от 45°, като горния хоризонтално отрязан край остава на 5-7 см под почвената повърхност. Разсаждането на резниците е по схема 60-70/25-30 см. За декар са необходими 5-6 хиляди резника. При засаждане на висока равна леха се правят копки, в които резниците се полагат по описания начин – под наклон от 45° по схема 70+45+45/30 см.

Грижи през Вегетацията. Растежът на растенията в началото протича бавно и основната грижа е своевременно унищожаване на плевелната растителност. При завъяхване на растенията се извършва поливане на посева.

Прибиране и добиви. При използване на качествен материал посевите от хрян се реколтират още през първата година след пожълтяване на листната маса. Коренищата се изваждат ръчно с бел или вила, с подкопаване с плуг или нож-скоба. Извадените коренища се изтръскват от полепналата почва, измиват се, почистват се от страничните коренчета, нарязват се на части с дължина 15-20 см и навързват на връзки по 10-15 броя. На пазара се предлагат коренищата с диаметър над 20-25 mm, а тези с по-малък диаметър се използват за посадъчен материал. Хрянът се прибира през октомври – ноември до ранна пролет. Продукцията след заготовката се съхранява в пясък.

Добивите варират от 3 до 5 тона от декар.

Записки:

АНАСОН

Сортов състав. Отглежда се Хасковски местен анасон или други местни форми на анасона.

Предшественик. Анасонът реагира положително, когато се отглежда след торени с оборски тор зеленчукови култури или идва на площи след зърнено-житни и зърнено-бобови култури.

Избор на площи и подготвка на почвата. Избират се площи, разположени върху богати, структурни и благоемки почви. Площите трябва да са чисти от плевели.

Избраните площи след прибиране на предшественика се почистват от растителните остатъци или дискуват с дискова брана на дълбочина 8-10 см и изорават на дълбочина 22-25 см. За разрушаване на образуваните буци късно през есента площта се бранува, с което се унищожават и късно поникналите плевели. Рано напролет може да се извърши плитко култивиране на дълбочина 4-5 см или само брануване на почвата.

Торене. С оборски тор обикновено се тори предшественикът, а с есенната дълбока оран се заорават само минералните торове, внесени в следните количества: 15-20 кг на декар двоен суперфосфат и калиев сулфат и 5-10 кг амониева селитра. През вегетацията посевът се подхранва с 10-15 кг на декар амониева селитра.

Борба с плевелите. При отглеждане на малки площи борбата с плевелите се води с механични обработки – ръчно или механизирано, и плевелне вътре в реда. На големи площи след сейтбата може да се внесе хербицидът Прометрин в доза 0,2-0,25 кг на декар. Срещу житните плевели по време на вегетацията борбата се води с 0,15-0,20 л на декар Фузилад или Набу.

Борба с болести. Опасни болести по анасона са церкопорозата и маната. Борбата се води профилактично с използване на мед съдържащи средства като Купроцин – 0,4%, Шампион – 0,3%, Ридомил голд – 0,25% и др.

Срокове и схема на сейтба. Анасонът се засява възможно най-рано напролет широкоредово през 45-50 см или тесноредово през 12-15 см (на чисти от плевели площи) с посевна норма 1-2 кг семена на декар и дълбочина на сейтба 2-3 см. След сейтбата при необходимост почвата се валира.

Грижи през Вегетацията. Посевите от анасон при широкоредово отглеждане се окопават 2-4 пъти. При гъсто поникнали посеви растенията във фаза 3.-4.-ти лист се прореждат на разстояние 10-15 см едно от друго. По това време се подхранва и посевът с 10-15 кг амониева селитра на декар.

Прибиране и добив. Към реколтиране на посева се пристъпва, когато семената по централните сенници са във восьчна зрялост – зелено-кафяво оцветени. Растенията се жънат сутрин рано или вечер късно. Семената (диакените) се отделят с очукване на сенниците след просушаване на сянка. Почистените семена се доизсушават до влага 10%.

Добивът варира от 50 до 100 кг от декар.

Записки:

ДЕВЕСИЛ

Девесилът е многогодишно растение от сем. Сенкоцветни, популярно сред населението и под наименованието Селим. През първата година образува розетка, а през следващите години образува цветонос и дава семена, които бързо губят кълняемостта си. Всички части на растенията са със силен аромат, напомнящ този на целината, но по-силен и по тази причина понякога се нарича многогодишна целина. Листата и коренищата се използват като подправка, а само коренищата – във фармацевтичната промишленост и народната медицина при сърдечни болести, главоболие, косопад, болкоуспокояващо и регулиране дейността на жълчката.

Сортов състав. Използват се местни форми.

Предшественик. Отглежда се в дворната зеленчукова градина след всички зеленчукови култури.

Избор на площи и подготвка на почвата. Развива се добре на богатите рохки почви. Вирее добре и на умерено засенчени места в зеленчуковата градина.

Избраното място се обработва дълбоко до 25–30 см и довежда до градинско състояние с подходяща повърхностна обработка – с фрезуване или брануване.

Торене. С дълбоката обработка се заорават до 3 т на декар угнил оборски тор и по 20-25 кг двоен суперфосфат и калиев сулфат.

Борба с болести, неприятели и плевели. Проблем е поддържането на насаждението чисто от плевели, което се постига с редовно окопаване.

Срокове и схема на сейтба или засаждане. Девесилът се отглежда с директна сейтба, с делене на стари храсти или с коренови резици. При отглеждане с директна сейтба семената се засяват през есента или рано напролет редово през 50-60 см. Сейтбената норма е 500-600 г семена за декар. Дълбината на сейтба е 2-2,5 см.

Когато се размножава вегетативно, кореновите туфи през есента се разделят на части и засаждат по схема 50-60/30-40 см. Всяка част трябва да съдържа не по-малко от 5-6 коренчета.

Грижи през Вегетацията. Основните грижи са насочени към редовно окопаване на насаждението за поддържане на почвата рохка и чиста от плевели. При отглеждане с директна сейтба във фаза 3.-5.-ти лист посевът се прорежда през 25-30 см, като част от проскубаните растения могат да се използват като разсад.

С обработките се поддържа браздова повърхност за напояване на растенията при нужда.

Насаждението през всяка година се подхранва на 2-3 пъти, обикновено след всяко орязване на листата и разклоненията, с по 8-10 кг на декар амониева селитра.

Прибиране и добив. Част от листата на розетката на растенията периодично се изрязват още през първата година на отглеждане. През втората и следващата година на отглеждане заедно с листата се изрязват нежните стъбла и разклонения при дължина 12-15 см, които се връзват на връзки. Когато се реколтират коренищата, това е възможно след втората година на отглеждане.

За зелена маса насаждението се използва 5-6 години. Ежегодно се получават по 500-800 кг зелена маса (листа и нежни разклонения).

Добивът от коренища е 2-2,5 тона свежи или 300-400 кг изсушени корени от декар.

Записки:

БОСИЛЕК

Босилекът е едногодишно тополюбиво растение и при температури под 0°C растенията загиват. Използва се като подправка, в парфюмерийната и фармацевтична промишленост и декоративното градинарство – в парковете за бордюри или като саксийно украсно растение.

Сортов състав. За подправка се отглеждат дребнолистни форми, които са най-ароматични, със зелено или виолетово оцветяване на листата.

Предшественик. Отглежда се след всички култури, които оставят площите чисти от плевели.

Избор на площи и подготвка на почвата. Културата не е много високателна към почвеното плодородие, но за предпочтение са топлите, структурни алувиално-ливадни почви. Отглежда се на защитени от силни ветрове с южно или югоизточно изложение почви.

Избраните площи наесен се изорават на дълбочина 22-25 см, през пролетта се култивират с чизел култиватор на дълбочина 12-15 см и профилират с набраздяване през 55-60 см или оформят фитарии.

Торене. С оранта се заорават по 20-25 кг двоен суперфосфат и 12-15 кг на декар калиев сулфат. През вегетацията посевът се подхранва с 15-20 кг амониева селитра на декар.

Борба с плевелите. Обикновено борбата с плевелите се води с агротехнически средства – отглеждане на чисти от плевели почви и редовно окопаване.

Разсадопроизводство. У нас босилекът се отглежда с предварително произведен разсад, засят в парници или други култивационни съоръжения в края на март и до началото на април. Разсадът може да се произведе и на открито, като семената се засяват след 20 април. И в двата случая на квадратен метър се засяват по 5-6 г семена. За декар са необходими 60-70 г семена. Семената никнат за 12-15 дни.

Срокове и схеми на засаждане. Босилекът се засажда след 15-20 май до 1-10 юни. При отглеждане на тиро̀ве браздите се засаждат от двете страни на разстояние 20-25 см вътре в реда, а на фитарии – по

схема 25-30/20-25см. След засаждане посевът се полива гравитачно за прихващане на засадените растения.

Грижи през Вегетацията. Посевът след 4-6 дни от разсаддането се подсажда и приполива за вкореняване на растенията.

На 12-14-ия ден след засаждането се извършва първото окопаване с леко загърляне на растенията. Следващите почвообработки са през 15-20 дни една от друга. С второто окопаване посевът се подхранва с 15-20 кг на декар амониева селитра.

Босилекът се отлежда с редовни поливки през 8-10 до 12 дни и с поливна норма 25-40 кубични метра вода.

Прибиране и добив. Отглеждан като подправка, страничните разклонения при достигане на дължина 10-12 см се орязват и връзват на връзки и предлагат на пазара в свежо състояние или изсушават. До началото на цъфтеха се провеждат 2-3 беритби.

Може да се проведе и орязване на цялото растение малко преди цъфтежа на първите цветове. От останалата част на стъблото в този случай по карват нови разклонения и растенията се орязват втори път през есента.

Според нуждите растенията могат да се изрежкат и след прецъфтяването през август.

Босилекът се суши бързо на проветриво място на сянка. При забавяне на сушенето листата стават кафяви.

Добивът е 200-250 кг от декар суха маса.

Записки:

ДЖОДЖЕН

Сортов състав. В зеленчуковите градини и дворните места се отглеждат местни сортове джоджен. Селекциониран е сортът Свежен. На пазара той се прода-ва под различни наименования като: джоджум, гъозум и нане.

Предшественик. Отглежда се след всички богато торени с оборски тор зеленчукови култури, които оставят площите чисти от плевели.

Избор на площи и подготовкa на почвата. Джодженът е многогодишна подправна култура и като такава заема площа в зеленчуковата градина в продължение на 3-5 години. Развива се добре на дълбоки наносни, структурни, плодородни почви. За предпочитане са добре огряваните от слънцето и осигурени с поливна вода участъци в градината.

Избраното място след прибиране на предшественика се изорава дълбоко на 25-28 см или обръща с бел в домашната градина през есента. Предпосадъчната подготовка на почвата включва операциите култивиране и профилиране на почвената повърхност – набраздяване през 60 см при отглеждане на големи площи или направа на фитарии.

Торене. С дълбоката обработка на почвата се заорават по 2,5-3 т добре угнил оборски тор, 20-25 кг двоен суперфосфат и 10-20 кг амониева селитра, суперфосфат и калиев сулфат на декар. След първото орязване посевът се подхранва с 10-15 кг амониева селитра на декар.

Борба с болести, неприятели и плевели. Основна грижа е опазване на насажденията чисти от плевели с 3-4 ръчни или механизирани обработки всяка година.

Срокове и схеми на засаждане. Джодженът се размножава вегетативно, като се използват части от коренищата и резници от надземните стъбла с дължина 10-12 см.

Засаждането става през октомври-ноември или през февруари-март. Преди засаждането се оформят бразди с дълбочина 8-10 см, в които се поставят резниците и покриват с 5-6 см почва с мотика или култиватор. На фитарии джодженът се засажда по схема 30/20 см или 60/20 см, когато се отглежда на големи площи браздово.

Грижи през Вегетацията. През всички години на отглеждане на сажденията се окопават 3-4 пъти, подхранват се с азотни и фосфорни торове и редовно поливат при нужда. След трета-четвърта година растенията застаряват и се налага създаване на насаждение на друго място.

Прибиране и добив. Растенията се изрязват два пъти – първия преди прецъфтяването и втория – през есента. Стъблата се изрязват на 2-3 см над почвената повърхност, връзват се на връзки и предлагат на пазара в свежо състояние или поставят за сушене в проветриви сенчести помещения или навеси. В години с хладна и дъждовна есен се налага затопляне на помещенията за сушене на растенията при температура 30-32°C.

Получават се до 500 кг сухи растения или около 200-250 кг изсушени листа от декар.

Записки:

РОЗМАРИН

Розмаринът е вечно зелен храст от сем. Устоцветни, който достига на височина от 60-70 см до 2 м. Стъблото е вдървесинено, правостоящо, силно разклонено. Листата са дребни, ланцетни, леко завити по периферията, със силно овласяване от долната страна.

Листата, нежните клонки и цветчетата се използват свежи или суhi в готварството. Като етерично-маслена култура намира приложение във фармацевтичната промишленост, парфюмерията и медицината. В народната медицина се прилага при главоболие, простудни заболявания, астма, невралгични и ревматични болки.

Отглежда се и като атрактивна саксийна култура с неговите бели, сини или синьо-виолетови цветчета, събрани на върха на клонките като лъжливи съцветия.

Растенията загиват при температура под минус 2,7-3°C. Семената са с лоша кълняемост - поникват до 20-25% от засетите семена. Семената никнат при температура 21-25°C за 20-25 дни след сеитбата.

Избор на площи и подготовкa на почвата. У нас на открito може да се отглежда в районите с мека зима по Южното черноморие и Петричко-Санданския регион. В другите части на Южна България отглеждането на розмарина е възможно, но с известен риск, и то когато за засаждане в дворната градина се използват защитени от студените ветрове места с южно изложение. Предпочитат се леките, песячливи почви.

Избраното място се обработва през есента на дълбочина 25-30 см. Преди засаждане на разсада почвата се разрохква на дълбочина 10-15 см.

Торене. С дълбоката оран се внасят 4-5 кг на квадратен метър добре угнил оборски тор и 20-25 г троен суперфосфат и 12-15 г калиев сулфат. Подхранва се 2-3 пъти с 10-12 г амониева селитра на квадратен метър.

Разсадопроизводство и производство на посадъчен материал. Розмаринът рядко се размножава с предварително производство на разсад от семена. В практиката се размножава по вегетативен начин с производство на посадъчен материал – с вкоренени резници или отводи. За домашни нужди се размножава и с делене на храста.

За производство на резници се отрязват части от младите клонки с дължина 12-15 см. Резниците се засаждат на дълбочина 8-10 см в пясък,

перлит или вермикулит, леко се засенчват и периодично навлажняват за вкореняване. При размножаване с отводи, с почва се покриват част от най-ниско разположените клонки за вкореняване, след което се отрязват от майчиното растение.

Срокове и схеми на засаждане. Засажда се през май-юни след добро вкореняване на резниците по схема 50/50 см до 70/70 см. Отглежда се и като саксийна култура с обем на саксията най-малко 4-5 литра.

Грижи през Вегетацията. Редовно разрохковане на почвата, борба с плевелите и поливане при нужда, като се поддържа умерен поливен режим и се избягват честите поливки. Ежегодно се подхранва с 15-20 кг суперфосфат, 10-15 кг калиев сулфат и 15-20 кг амониева селитра на декар. Амониевата селитра се дава през периода на активен растеж – юни-август.

При отглеждане в райони с опасност от измръзване през зимата през октомври-ноември част от храстите се покриват със слама или друг мулчиращ материал.

Насаждението има живот 5-10 години.

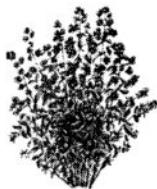
Прибиране. Режат се младите клонки преди вдървесиняването и се изсушават на проветриви места.

Записки:

МАЙОРАНА

В България като зеленчукова култура се отглежда градинската (сладката) майорана. Тя е чувствителна към ниските температури и през зимата коренищата измръзват.

Сортов състав. Отглеждат се местни сортове, приспособили се към отделните райони на страната.

Предшественици. Добри предшественици са зимните житни и зърнено-бобовите култури, които оставят почвата чиста от плевели.

Избор на площи и подготвка на почвата. Подходящи са защитите от силните ветрове места, разположени върху богати на органично вещество, рохки, водопропускливи почви. За предпочитане са площите, продължително време торени с оборски тор.

Избраните площи се изорават на дълбочина 22-25 см, през пролетта се брануват, чизелуват се на 15-18 см и профилират преди разсаждане, като се оформят фитарии.

Торене. С оранта в почвата се заорават 20-25 кг двоен суперфосфат и 10-12 кг на декар калиев сулфат. Напролет предпосадъчно се внасят 12-15 кг амониева селитра на декар. След първото изрязване на растенията посевът се подхранва също с 12-15 кг на декар амониева селитра.

Борба с плевелите. Борбата се води с агротехнически и механични средства с окопаване на посева при лоява на плевели.

Начин на производство. Майораната се отглежда с разсад или директна сейтба на полето. Разсадът се произвежда в култивационни съоръжения с или без отопление при срокове на сейтба 1-20 март или на открито след 10-15 април до началото на май. Засетите семена се притъпват леко с дъска към почвата или покриват с тънък слой угнил оборски тор. Много плитката сейтба на семената налага често оросяване на лехите с 3-4 л на квадратен метър вода. На квадратен метър се засяват 1,5-2 г семена, примесени с пясък. За декар е необходима 15-20 квадратни метра разсадна площ.

При директната сейтба семената се засяват на полето след 10-15 април. Посевната норма е 0,4-0,5 кг семена за декар. Засетите семена се мулчират с пресят оборски тор.

Схема на сеитба и разсадждане. При директна сеитба примесените с пъсък семена се засяват на междуредово разстояние 25-30 см. При разсадно отглеждане растенията във фитариите се засаждат по схема 25-30/10-15 см и поливат за прихващане.

Срок на засаждане. Майораната се засажда на полето след 10-15 май до 10-15 юни за късно произведените на открито разсади.

Грижи през Вегетацията. Грижите през вегетацията са същите като тези при отглеждането на джоджена. След първото орязване посевът се подхранва с 12-15 кг на декар амониева селитра и окопава ръчно.

Прибиране и добив. Първото изрязване на растенията е във фаза бутонизация преди изцъфтяване. Растенията се изрязват 8-10 см над почвената повърхност, навързват се на снопчета и сушат на проветрило място на сянка.

Второто изрязване се извършва през есента преди падането на ранните есенни слани, като отрязването се извършва възможно най-ниско.

Добивът е 200-300 кг суха маса от декар. Изсушената маса се съхранява в затворени контейнери.

Записки:

ГРАДИНСКИ СМИНДУХ

Градинският сминдух е едногодишно растение и е известен и под наименованието чимен. Като подправка се използват листата и свежите разклонения при приготвяне на ястия от месо или семената в колбасарската промишленост за направа на деликатеси от месо и риба. Отглежда се основно в района на Североизточна България.

Сортов състав. Отглеждат се местни форми.

Предшественик. Това са зимни житни, зърнено-бобови и други окопни култури.

Избор на площи и подготовкa на почвата. За предпочтение са леките, глинесто-песъчливи, рохки и структурни почви. Подготовката на площа се изразява в изораване през есента на дълбочина 22-25 см, ранно пролетно брануване и предсейтбено култивиране на дълбочина 6-8 см.

Торене. С оранта се заорават по 20-25 кг на декар двоен суперфосфат и калиев сулфат, а напролет с култивирането предсейтбено в почвата се размесва 8-10 кг на декар амониева селитра.

Борба с плевелите. При заплевеляване на посева плевелите се унищожават с механични средства.

Срокове на сейтба и схема на отглеждане. Семената се засяват на полето през месец март. Смндухът се засява редово на разстояние 30-35 см между редовете със сейтбена норма 1-1,5 кг семена за декар и дълбочина $2,5 \pm 0,5$ см. При нормални условия семената поникват след 8-10 дни.

Грижи през Вегетацията. В години с ранно пролетно засушаване се налага валиране на почвата след сейтбата с дървен валяк. Извършват се 1-2 ръчни обработки в междуредията за унищожаване на поникналите плевели.

Прибиране и добив. Растенията се прибират преди пълната зрялост на семената 70-80 дни след поникването и се поставят на сянка за доизсушаване. Сухите растения се овършват ръчно или механизирано, след което семената се почистват на семчистачни машини.

Добивът е 40-60 кг семена или до 700 кг свежа маса от декар – листа и млади клонки.

В България се отглежда и полски сминдух. От него също за подправка се използват листата, младите клонки с цветовете и семената.

Отглежда се както градинският сминдух. Семената са 2 до 3 пъти по-дребни в сравнение с тези на градинския сминдух и са с жълтеникав цвят.

За производство на суха маса растенията се изрязват във фаза пълен цъфтеж и се сушат на сянка.

Записки:

МАЩЕРКА

Машерката е многогодишно растение, което образува храстоподобни туфи с височина 20 до 50 см. Младите листа в свежо състояние или изсушени се използват за подправка на ястия.

Сортов състав. За създаване на насаждения от машерка се използват сортовете Обикновена (Френска) пролетна машерка и Немска (зимна) машерка.

Предшественик. Отглежда се след добре торени с оборски тор зеленчукови култури, които оставят почвата чиста от плевели.

Избор на площи и подготовкa на почвата. За предпочтитане са леките дренирани почви. Не са подходящи киселите почви. Подготовката на площа обхваща операциите оран на дълбочина 22-25 см, фрезуване или чизелуване и профилиране на почвената повърхност – направа на фитарии с ширина 1-1,2 м.

Торене. С оранта се заорават 2,5-3 т оборски тор, 25-30 кг двоен суперфосфат и 12-15 кг на декар калиев сулфат. Предпосадъчно и след първото орязване на филизите се внасят по 15-20 кг на декар амониева селитра. На втората и следващата година на отглеждане се внасят същите количества минерални торове – фосфорните и калиевите през есента, а азотните – след активизиране на растежа напролет и първото реколтиране на посева.

Борба с плевелите. Борбата се води с редовно окопаване и плевене на посева.

Начини на отглеждане. Машерката се отглежда по 3 начина - с разделяне на 3-4 годишни туфи, с директна сейтба на полето или с производство на разсад и засаждане на полето. За производство на разсад семената се засяват в началото на април с посевна норма 1,5-2 г на кв. м. и разход на 40-50 г за декар семена. При температура 21°C семената никнат за 14 дни, а разсадът е готов за разсаждане, когато растенията достигнат височина 8-10 см.

Срокове на засаждане и схема на отглеждане. При директна сейтба семената се засяват в началото на април на разстояние 40-45 см между редовете с посевна норма 200-300 г семена за декар и дълбочина 1-1,5 см.

Разсадът се засажда на полето след 10-15 май по схема 40-45/20-25 см. Засадените растения се поливат за вкореняване с 20-25 кубични метра вода за декар. При същия срок става засаждането на посева и при размножаване с делене на туфите.

Грижи през Вегетацията. През всяка година посевите редовно се окопават, подхранват и поливат при необходимост.

Прибиране и добив. Младите филизи се орязват няколко пъти с избор и навързват на връзки за пазара в свежо състояние. На големи площи машерката се орязва, когато растенията са във фаза начало на цъфтеж. При тази главна беритба растенията се изрязват на 5 см над почвената повърхност и сушат на сянка.

Добивите варират от 1,5-2 т свежа или 250-300 кг от декар суха маса. Насаждението се реколтира 3-5 години.

Записки:

ЛИТЕРАТУРА

1. **Боос, Г. В. и Буренин.** Овощи родник здоровья. Издание 2^е, преработанное и дополненное. Лениздат, 1985.
2. **Бахариев, Д., Боян Велев, Ст. Стефанов и Ек. Логинова.** Болести, плевели и неприятели по зеленчуковите култури. Земиздат. С., 1992.
3. **Даскалов, Хр. и П. Попов.** Основи на зеленчукопроизводството в България. С., 1941.
4. **Карталов, П., Ив. Димов.** Зеленчукопроизводство за всички. Земиздат, С., 1995.
5. **Коеджиков, Хр., М. Лазаров, Г. Койнов и Мих. Маслинков.** Растениевъдство. Земиздат, С., 1964.
6. **Маджарова, Д., Н. Бижева и М. Бубарова.** Етеричномаслени култури. С., 1969.
7. **Маджарова, Д., Н. Бижева и М. Бубарова.** Растения-подправки. Земиздат, С., 1980.
8. **Селскостопанска енциклопедия.** т. 1 и т. 2, БАН. С., 1984.
9. **Splitstoesser, W. E.** Vegetable Growing Handbook, Second edition, AVI Publishing Company INC., Westport, Connekticut, 1984.

ДЪРЖАВЕН ФОНД “ЗЕМЕДЕЛИЕ”
ОБЛАСТНА ДИРЕКЦИЯ
ДФ “ЗЕМЕДЕЛИЕ” - ПЛОВДИВ
И ПРОГРАМА “САПАРД”

Адрес:
гр. Пловдив, 4000
бул. Марица 122 (Водна палата)
етаж 1 (партер)
тел.: 032/ 620 908; 628 720; 628 724; 634 044

ОБЛАСТНА ДИРЕКЦИЯ
“ЗЕМЕДЕЛИЕ И ГОРИ” – ПЛОВДИВ

Адрес:
гр. Пловдив, 4000
бул. Марица 122 (Водна палата)
етаж 3, стая 7

- Регистрация на земеделски производители
- Информация за необходимите документи за регистрация може да получите в местните кметства, общини или на посочения адрес

Старт за Ефективни Гражданска Алтернативи

Работи за устойчиво демократично развитие,
основано на гражданско участие
в решаването на проблеми от местно значение.

Издава се от фондация С.Е.Г.А.
в рамките на проект "Земята - източник на доходи",
финансиран по програма МАТРА на правителството на Кралство Холандия
и холандската организация за международно развитие НОВИБ.

АГРОИНФОРМАЦИОНЕН ЦЕНТЪР

Представя:

- Агротехническа информация и консултантска помощ
- Индивидуални консултации с посещения на място - как да се справите по-добре, ако сте решили да приемете конкретни стъпки в своята селскостопанска дейност
- Организира специализирани обучения за мотивирани земеделски стопани

ЗЕМЯТА - ИЗТОЧНИК НА ДОХОДИ

ПОРЕДИЦА ТЕХНОЛОГИИ ЗА ОТГЛЕЖДАНЕ НА ...

- ... СРЕДНО РАННИ ЗЕЛЕНЧУКОВИ КУЛТУРИ**
- ... КЪСНИ ЗЕЛЕНЧУКОВИ КУЛТУРИ**
- ... РАННИ ЗЕЛЕНЧУКОВИ КУЛТУРИ**
- ... НЕТРАДИЦИОННИ КУЛТУРИ**
- ... ОРАНЖЕРИЙНИ КУЛТУРИ**

ОЧАКВАЙТЕ:

- ... БИЛКИ**

ИНФОРМАЦИЯ И СЪВЕТИ МОЖЕТЕ ДА ПОЛУЧИТЕ В

АГРОИНФОРМАЦИОННИЯ ЦЕНТЪР

**Организиран в рамките на проект
“Земята – източник на доходи”**

**Адрес за контакти:
гр. Пловдив,
бул. Марица 122 /Водна палата/,
ет. 5, ст. 25; тел. 032/ 62-92-86**